

CÔNG TY TRÁCH NHIỆM HỮU HẠN LINH ĐAN NINH THUẬN
LINH DAN GROUP

KỸ THUẬT TRỒNG CÂY ĐẬU BẮP

Hibiscus esculentus L.; *Abelmoschus esculentus* L

Biên soạn: Ths. Nguyễn Văn Tạm
Ninh Thuận, tháng 12/2021

KỸ THUẬT TRỒNG CÂY ĐẬU BẮP

Hibiscus esculentus L.; *Abelmoschus esculentus* L.

1. Tổng quan về cây đậu bắp

Tên tiếng Anh là Okra, cây đậu bắp có nguồn gốc từ Ethiopia (Đông Phi), và Ả rập, người Bắc Phi (Moor) đã trồng từ nhiều thế kỷ trước (khoảng thế kỷ XII-XIII).

1.1. Đặc điểm thực vật học

Đậu bắp là loài thực vật thân thảo, thuộc loại cây hàng năm, họ Bông Malvaceae. Thân cao 2,0-2,5m, lá dài và rộng 10-20cm, lá đậu bắp xẻ thùy chân vịt với 5 - 7 thùy. Hoa đường kính 4 - 8 cm, với 5 cánh hoa màu trắng hay vàng, thường có các đốm đỏ hay tia tại phần gốc mỗi cánh hoa. Quả là dạng quả nang dài tới 20 cm, chứa nhiều hạt.

1.2. Yêu cầu điều kiện ngoại cảnh của cây đậu bắp

Đậu bắp là cây ưa ẩm, nhiệt độ thích hợp trong khoảng 24-27°C, nhiệt độ dưới 20 °C hạt không nảy mầm. Trong điều kiện sương giá nhiệt độ dưới 12 °C cây đậu bắp sẽ bị chết. Đậu bắp cũng là cây ưa ánh sáng, ở trong bóng râm cây sinh trưởng kém, ít quả. Đậu bắp cần nhiều nước cho nên có thể trồng trong mùa mưa. Khả năng chịu hạn ở mức trung bình.

1.3. Giá trị kinh tế của cây đậu bắp

Đậu bắp trồng 45 ngày đã cho thu hoạch và kéo dài trong 30 ngày. Đậu bắp chăm sóc tốt sẽ cho năng suất quả tươi rất cao, từ 20 - 25 tấn/ha. Giá thời điểm hiện nay 10.000-15.000 đồng/kg thì trong 1 vụ có tổng thu nhập 200-300 triệu đồng/vụ. Trừ chi phí 50% lãi ròng đạt 100-150 triệu đồng/ha/vụ.

1.4. Giá trị dinh dưỡng

Quả được thu hoạch khi còn non và ăn như là một loại rau. Lá cũng được ăn sống trong các món xà lách. Hạt đậu bắp cũng được dùng để uống và được ví như cà phê không caffeine. Đậu bắp cũng được trồng để lấy dầu làm dầu ăn, hàm lượng dầu trong hạt đậu bắp là 40%. Dầu đậu bắp có màu vàng lục, có hương vị dễ chịu và có nhiều chất béo chưa no như acid béo oleic và linoleic. Đậu bắp còn được xem như mỹ phẩm giúp đẹp da, mượt tóc, giữ vẻ trẻ trung cho đôi mắt, tăng cường sức khỏe do có nhiều vitamin A, vitamin C, calci, kali, Magne

Giá trị dinh dưỡng trong 100 g quả tươi	
Năng lượng	138 kJ (33 kcal)
Hydrat các bon	7.46 g
Đường	1.48 g
Chất xơ	3.3 g
Chất béo	0.19 g
Protein	1.9 g
Vitamin	Quantity %DV [†]
Vitamin A	5% 36 µg
Vitamin B1	17% 0.2 mg
Vitamin B2	5% 0.06 mg
Vitamin B3	7% 1 mg
Vitamin B9	15% 60 µg
Vitamin C	28% 23 mg
Vitamin E	2% 0.27 mg
Vitamin K	30% 31.3 µg
Chất khoáng	Quantity %DV [†]
Can xi	8% 82 mg
Sắt	5% 0.62 mg
Ma nhê	16% 57 mg
Phot pho	9% 61 mg
Kali	6% 299 mg
Kẽm	6% 0.58 mg
Nước	89.6 g

2. Kỹ thuật trồng đậu bắp

2.1. Thời vụ trồng đậu bắp

Đậu bắp có thời gian sinh trưởng ngắn, đậu bắp được trồng nhiều tại miền Nam, là loại cây trồng thích nghi với vùng nhiệt đới nóng ẩm, về mặt lý thuyết có thể trồng được quanh năm. Ở ĐBSCL, đậu bắp được trồng 2 vụ là vụ Đông Xuân tháng 9 - 11 dương lịch và vụ Hè Thu tháng 2 - 4 dương lịch. Vụ Đông Xuân, gieo vào tháng 9 là phù hợp, có được năng suất cao nhất.

Thời vụ/Tháng	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vụ Đông Xuân												
Vụ Hè Thu												

2.2. Giống đậu bắp

Trên thị trường hiện nay có các loại giống như: ĐB1, VN1; TN 75 trong nước sản xuất. Các giống nhập nội như: Lionseeds của Ấn Độ, Jubilee 047; Đài Loan, Nhật Bản, Heiloom burgundy, Clemson spiness, Blondy. Giống đậu bắp Nhật quả màu xanh có thời gian sinh trưởng 55-60 ngày. Năng suất khoảng 25-30 tấn/ha. Giống đậu bắp Thái Lan (5 cạnh) của công ty Nam Việt có thời gian từ khi gieo hạt đến thu hoạch rất ngắn 40-42 ngày. Năng suất cao trên 25 tấn/ha.

2.3. Đất trồng đậu bắp

Đậu bắp ưa loại đất cát pha, thịt nhẹ hoặc đất thịt trung bình, pH từ 5,5 - 6,8. Đất có kết cấu tơi xốp, giàu mùn. Không trồng trên đất mặn, đất phèn và đất thoát nước kém. Đất phải cày bừa kỹ, sạch cỏ dại, bón đủ phân lót. Cày cho đất tơi xốp

và phơi nắng từ 7 – 14 ngày trước khi trồng. Lên luống rộng 70cm - 80 cm, cao 25cm - 30cm.

2.4. Gieo hạt

Mật độ 4,5 – 5,5 cây/m². Khoảng cách 70 - 80cm, cây cách cây 40cm - 50cm.

Mỗi hốc gieo 2 hạt, sau này chọn lại 1 cây khoẻ mạnh phát triển tốt hơn; khi gieo hạt xong lấy tay xoa đất lấp kín hạt. Lượng hạt cho 1000m² cần 1,8 - 2,0 kg hạt giống. Sau khi gieo 2-3 ngày thì hạt nảy mầm.

Dặm sớm bằng cây con gieo trong bầu hoặc trong khay nhựa cùng ngày với gieo hạt để bảo đảm cây mọc đều, năng suất cao. Lượng cây dặm bằng 10-15% số cây bị chết trên đồng ruộng. Trước khi gieo nên tưới nước cho đất ẩm sau đó gieo hạt giúp hạt nhanh nảy mầm, sau đó tưới thường xuyên trong 3 - 4 ngày/lần cho cây mọc đều.

Chú ý: Chọn những hạt sáng bóng to tròn để đem gieo sẽ cho tỷ lệ nảy mầm cao. Hạt giống cần được ngâm bằng nước ấm và ủ cho hạt nứt nanh mới đem trồng tỷ lệ sống rất cao. Trước khi trồng cần trộn hạt giống với thuốc hạt Basudin để chống côn trùng hại cây con. Để trừ bệnh trên hạt có thể trộn hạt giống với Ridomil Gold 68 WG 100g/2-3kg hạt giống.

2.5. Tưới nước, phòng trừ cỏ dại

Nguồn nước phải sạch, nước không bị ô nhiễm kim loại nặng và vi sinh vật gây hại. Nguồn nước phải đủ tưới cho các mùa vụ trồng. Những ngày đầu mới gieo hạt yêu cầu tưới đủ ẩm để hạt mọc mầm. Tùy theo ẩm độ đất, đình kỳ tưới nước 3-5 ngày/lần.

Trước khi gieo hạt có thể phun thuốc trừ cỏ tiền nảy mầm. Liều dùng theo khuyến cáo. Khi cây đậu bắp có từ 2- 3 lá thì tiến hành làm cỏ, xới nông bề mặt luống rồi vun nhẹ vào gốc. Đậu phát triển cao khoảng 20cm thì xới sâu bề mặt luống, sau đó làm sạch cỏ dại và vun gốc giúp cây có thể đứng thẳng tránh đổ ngã. Thường xuyên làm cỏ dại bằng tay hoặc máy khi cỏ còn nhỏ chưa ra hoa khoảng 2-3 lần/vụ. Tỉa bỏ những cây yếu, cây bị bệnh. Ngắt bỏ bớt lá chân, tạo thông thoáng. Chỉ để 1 cây/hốc.

2.6. Bón phân cho đậu bắp

- Lượng cho 1ha: Phân hữu cơ ủ hoai 30 tấn (hoặc 1 tấn phân hữu cơ vi sinh); Lân Supe 300-500 kg; Kali clorua 100 kg Kali; Urê 150 kg; kali clorua 100 kg. Trong trường hợp đất bị nhiễm phèn thì bón thêm 1 tấn vôi bột trước khi xới đất.

Bón lót 100% phân hữu cơ, 100% phân lân và vôi, 50% phân Kali.

Bón thúc làm 2 lần lượng phân còn lại:

- lần thứ 1 khi cây được 20 - 25 ngày tuổi,

- lần thứ hai khi cây 35 – 40 ngày tuổi.

- Nếu dùng phân NPK bón 600 kg/ha chia làm hai lần khoảng 300 kg/lần/ha. Lần thứ 1 sau 20 – 25 ngày tuổi, lần thứ hai khi cây 35 – 40 ngày tuổi .

- Tưới dặm khi cây sinh trưởng kém: Urea + DAP + phân hữu cơ (humate) định kỳ 7-10 ngày/lần cho giai đoạn cây con.

2.7. Phòng trừ sâu bệnh trên cây đậu bắp

2.7.1. Sâu hại đậu bắp

TT	Sâu hại	Tên Khoa học	Mức độ hại
1	Sâu đục quả	<i>Helicoverpa armigera</i>	++
2	Sâu loang	<i>Earias vitella</i>	+
3	Sâu xanh da láng	<i>Spodoptera exigua</i>	+++
4	Sâu khoang	<i>Spodoptera littura</i>	++
5	Rầy xanh/bọ nhảy	<i>Amrasca devastans, A.biguttula</i>	+++
6	Bọ phấn trắng	<i>Bemisia tabacci</i>	++
7	Rệp đào/rầy mềm	<i>Myzus persicae</i>	++
8	Bọ trĩ/bù lạch	<i>Thrips palmi</i>	++
9	Sâu cuốn lá	<i>Trichoplusia ni</i>	+
10	Bọ gõ	<i>Diabrotica speciosa</i>	+
11	Nhện đỏ hai chấm	<i>Tetranychus urticae</i>	++

2.7.2. Bệnh hại đậu bắp

TT	Bệnh hại	Tên Khoa học	Mức độ hại
1	Bệnh chết cây	<i>Fusarium oxysporum</i>	++
2	Bệnh cháy lá	<i>Macrophomina phaseolina</i>	++
3	Bệnh phấn trắng	<i>Oidium asteris-punicea</i>	+++
4	Bệnh nấm hạch	<i>Sclerotium rolfsii</i>	++
5	Bệnh thối quả	<i>Sclerotinia sclerotum</i>	++
6	Bệnh thán thư	<i>Glomerella gossypii</i>	++
7	Bệnh xoắn lá Virus	<i>Okra Enation Leaf Curl Virus (OELCV)</i>	+++
8	Bệnh khảm vàng	<i>Bhendi Yellow Vein Mosaic Virus (BYVV)</i>	+++
9	Bệnh gỉ sắt	<i>Uromyces sp</i>	+

2.7. Thu hoạch đậu bắp

Từ khi gieo hạt đến khi thu lứa quả đầu tiên từ 40-45 ngày tùy theo giống. Thời gian thu hoạch kéo dài 30-45 ngày. Thu hoạch vào mỗi buổi sáng. Sau khi hoa nở từ 7-8 ngày là thu hoạch quả được, để lâu hơn quả sẽ già. Trong quá trình thu hoạch loại bỏ những quả bị sâu. Đậu bắp chăm sóc tốt sẽ cho năng suất quả tươi rất cao, từ 20 - 25 tấn/ha.

Tiêu chuẩn trái đậu bắp: Trái non, tươi, màu xanh đặc trưng, trái thẳng có 5 cạnh, dài 6cm-12cm. Không có vết bệnh, côn trùng và những chất lạ trên bề mặt trái.

Phương pháp thu hoạch: Trang bị đồ bảo hộ lao động, găng tay cao su để tránh lông tơ của trái đậu bắp. Dùng tay bẻ trái có cuống và giữ trong giỏ/thùng sạch.

2.8. Bảo quản đậu bắp

Đậu bắp là loại rau ăn tươi, nếu để lâu 2-3 ngày quả sẽ bị hóa xơ, giá trị dinh dưỡng giảm. Cho quả tươi vào túi hoặc đựng trong hộp để trữ trong tủ lạnh nhiệt độ 2-10°C thời gian bảo quản kéo dài 3-5 ngày.

3. Những món ăn từ đậu bắp

Đậu bắp xào thịt gà, Đậu bắp sốt cà chua

Đậu bắp xào tôm khô, Đậu bắp chiên bơ sữa

Đậu bắp xào sả ớt, Váng đậu cuộn đậu bắp sốt chua ngọt

Đậu bắp xào trứng, Đậu bắp luộc chấm xì dầu

Đậu bắp xào thịt lợn, Đậu bắp chiên giòn

Đậu bắp nướng, Tempura đậu bắp

Ninh Thuận, tháng 12 năm 2021

Nguyễn Văn Tạm